Müellifin diğer kitapları :

Kur'ani kerim ve Kanunu esasî
Reddiye
Çin'de dini mübini islâm
İslâmiyet ve ittihadı anasır
Resulüllah efendimizin vasiyetleri
Hükmü muciz beyanı kur'an
Sual ve cevaplı ulûmu diniye
La Fédération Républicaine Touranienne

Fiatı : 10

Bir Çin âlimi nazarında istikbal

Şarkın Yeni Güneşi

Gazi Mustafa Kemal Hz.

Umum Türklerin ve

Bütün İnsaniyetin İttihadı

Nakıli ve muharriri :
Kolcalı Abdülâziz

Çin'de çıkan bir gazetede maruf bir müderrisin şayanı dikkat bir makalesi cihan tarihinde dördüncü bir karnın başladığını bildiriyor.

Gazi Hazretlerinin vücude getirecekleri umum insaniyet ittihadını gösteren remzli resim bazı sebeplere binaen buraya konamamıştır.

Tevzi yeri : Zaman Kitaphanesi

İSTANBUL
Hamit Bey Matbaası
1933

Bir Çin âlimi nazarında istikbal

Şarkın Yeni Güneşi

Gazi Mustafa Kemal Hz.

Umum Türklerin ve

Bütün İnsaniyetin İttihadı

Nakıli ve muharriri:
Kolcalı Abdülâziz

Çin'de çıkan bir gazetede maruf bir müderrisin şayanı dikkat bir makalesi cihan tarihinde dördüncü bir karnın başladığını bildiriyor.

Gazi Hazretlerinin vücude getirecekleri umum insaniyet ittihadını gösteren remzli resim bazı sebeplere binaen buraya konamamıştır.

Tevzi yeri : Zaman Kitaphanesi

İSTANBUL
Hamit Bey Matbaası
1933

Gazi Mustafa Kemal Hazretleri

Mukaddeme

1917 Teşrinievvelinde İsveç'te İstokholm'de "Fédération Républicaine Touranienne,, isminde Fransızca bir risale neşretmiştim. Bu risalenin bazı parçaları aynı senenin ayları zarfında Vakıt gazetesinin nüshalarının birisinde tercüme edilmişti. Bu nüsha elimde yoktur. Fakat türkçesile fransızca müsveddeleri elimdedir. İnşallah bunları da başka bir zamanda tabettiririm. 1924 te dahi Vakıt gazetesinin (2404) numaralı nüshasında, maruf bir müderrisin şayanı dikkat bir makalesi "Şarkın yeni güneşi Mustafa Kemal Paşa cihan tarihinde dördüncü bir karnın başladığını bildiriyor,, serlevhası altında şu mukaddemeyi yazmıştım:

Çin'de Şantong vilâyetinde "Lobav,, unvanile resmî bir gazete çıkar ki Çin'in her tarafında milyonlarca karii vardır. Bu gazete mezkûr sene mayısının üçüncü ve dördüncü günlerinin nüshalarında yirminci asırda âlemi islâm ve Avrupa ve Gazi Mustafa Kemal Paşa ve yahut ırkı asfar, ırkı ebyaz ve şarkın yeni güneşi ve yeni rehberi Mustafa Kemal Paşa unvanile uzun bir makale neşretmişti. Makalenin muharriri Şantong Darülmuallimini müderrislerinden Çin'lilerce meşhur bir âlim ve maruf bir müverrih ve muhterem bir edip olan "Çi Suzi,, dir. Türk harekâtı Çin'lilerce nasıl takip olunuyor? Maka-

lenin bu noktadan ehemmiyeti meydandadır. Buna binaen o tarihlerde İstanbul'a gelen ve Darülmuallimine kaydolan Pekin'li Nimetullah efendi oğlumuzun tercümesi muavenetile türkçeye nakil ve yukarıda dediğim gibi Vakıt gazetesinde neşretmiştim.

İsmi geçen Nimetullah efendi ahiren Darül-muallimini ikmal ettiği gibi bu sene dahi Darülfünun felsefe şubesinden mezun çıkmıştır. Bu efendi Cümhuriyeti mukaddesemizin umumî olan himaye ve inayeti mübeccelesile Darlfününa devamı esnasında Yüksek Muallim mektebinde ibate ve iaşesi temin edilmiştir ki nihayetsiz şükranı bir vazifei vecibe biliriz. Aynı zamanda mezkûr makalenin gazete köşelerinde metruk ve mensi kalmasına vicdanım razı olmadığından böyle mühim bir makalenin bazı münderieatını tashih ve tevsi ve bu makalenin münderieatını ahiren teyit eden Avrupa gazetelerinden (5315) numaralı Vakıt ve (2412) Milliyet ve (171) numaralı Haber gazeteleri nüshalarında tercüme edildiğini gördüğüm makalelerin münasip parçalarını ve hususî mutalea ve mülâhazalarımı leffen derç ile bir risale şekline ifrağını münasip gördüm ve mürşit ve müncimiz Gazi Hazretlerile umum ilmü irfan âlemine ithafına cür'et eyldim. Tevfik Allahtandır.

Çi Suzi'nin makalesinin aslı

Yirminci asırda, Avrupa haiz olduğu ilim ve fen sayesinde kürremize ve neticede ırkı asfar, hususile bütün islâmlara sahip olmak revşindedir. Avrupa bu hedefine vasıl olmak için maddî bütün teçhizatile ve manevî bütün hiyel ve desiselerile harekettedir ve hatırı sayılır muvaffakiyetlere nail olmuşlardır. Meselâ vasatî Asya (Hindistan), (Afrika) ve (Çin)'in bazı kıt'aları (Çarizim) Rusya)'sı ile (Fransa), (İngiltere) ve sair hükûmetlerin işgalleri altındadır. Acaba Avrupa'nın islâm memleketleri ile Çin'in bazı kıt'aları üzerinde olan bu işgalleri ve islâm ve hususan Türk memleketleri üzerinde olduğu görülen bu istilâ ve tegallüpleri devam edecek midir? Bu sualin cevabını almak için islâm âlemine ilmî ve içtimaî bir nazarla bakmak kâfidir. Evet islâm âlemine ilmî bir nazarla bakdığımızda görürüz ki evvelâ islâm ve Türk âlemi iki yüz on yedi milyon gibi kemmiyetçe mühim bir yekûna baliğdir. Bu yekûn ise dünyanın umum nüfusuna nazaran mühim bir nispettedir ki büyük bir kuvveti haiz demektir. Saniyen : Böyle bir büyük kuvveti haiz olan islâmlar, Türk'ler müstevlilerinin kendilerine galebesinin yegâne sebebi olan hadisatı ilmiye ve fenniye ve sınaiyenin

tahsil ve tatbikına çalışmaktadırlar ki bu da islâmlar için ikinci bir büyük kuvvettir. Salisen: İslâmlar ve Türk'ler bugün muhtelif lisanlarda hatırı sayılır matbuata maliktirler ki islâmlar ve Türk'ler bu büyük vasıta ile günün hadisatına ve müstevlilerin vaziyatına vakıf oluyorlar ve günden güne asrın ihtiyacatına göre yekdiğerine muavenet ellerini uzatıyorlar ki bu da üçüncü gayet mühim bir kuvvettir. İşte ben islâmların ve Türk'lerin bugün malik bulunduklarını gördüğümüz bu üç kuvveti tahlil ve tetkik ederek şu neticeye varıyorum ki pek yakın bir zamanda ya islâmlar ve Türk'ler veya hiristiyanlar dünyayı taksim edecekler, yahut islâmlar ve Türk'ler bütün dünyanın sahibi olacaklardır. Hakikat olan bu neticeyi vazıh ve ayan bir surette göstermek için ben burada on dokuzuncu asrın nısfı sanisinden bugüne kadar islâm arasında cereyan etmekte olduğunu gördüğüm içtimaî ve siyasî hadiseleri birer birer tespit ve izah ediyorum.

İzah

Muharririn fikrini tespitten evvel şunu ihtara lüzum görüyorum ki (Gazi Hazretlerini) içtimaî her işte örnek ittihaz eden islâm ve Türk âlemi hiç bir zaman dünyayı taksim etmek ve yahut Avrupa'lıların ve Çin'lilerin hülâsa ecnebilerin

memleketlerine göz dikmek fikir ve emelinde değildirler. Ancak hukukta müsavat fikir ve emelini müdafaadan başka bir hedefleri aslâ ve kat'a yoktur. Aşağıda da gelecektir. Bu izahı kaydettikten sonra muharririn fikrini tespit ediyoruz.

1) İslâm âleminde müstevlilere karşı ittihat hareketi ve Efgan'lı Cemalettin efendi

İslâm ve Türk'lük âleminde müstevlilere karşı ittihat hareketi vardır. Bu hareket on dokuzuncu asrın nısfı sanisinden itibaren başlamıştır. Bu hareketi islâmlara ilmî bir suretle telkin ve bu hareketin islâmları matbuat vasıtasile davet ve bunun fevaidini ilmî ve içtimaî deliller ile gösteren Efgan'lı merhum Cemalettin efendidir.

İşte on dokuzuncu asrın nısfı sanisindenberi islâmlar arasında görülen ve gittikçe kuvvet kazanmakta olan ittihadı islâm ve Türk'lük vahdeti cereyanının menbaı bu şeyhi muhterem ve şakirtleridir. Rahmetullahi aleyh...

2) İttihadı islâm ve Türk'lük vahdeti cemiyeti

Üstadın vefatından sonra mesleğine şakirt-

lerinden ve meşhur âlimlerden Abdü lâkabile maruf olan merhum Mısır Müftisi Abdullah efendi halef olmuştur. Bu zat üstadı gibi aynı mefkûreyi neşretmek için muhtelif memleketlerde seyahat etmiş ve nihayet Paris'te (1903) tarihinde arkadaşları ile beraber " İttihadı islâm ve Türk'lük vahdeti cemiyeti „ ni tesis etmiştir.

3) Müstakil islâm ve Türk hanlıklarının ittihat teşebbüsü

İttihadı islâm ve Türk vahdeti mefkûresinin netayicinden olarak müstakil islâm ve Türk hanlıkları arasında ittihat fikri uyanmış ve neticede Efganistan Emiri Abdürrahman Han tarafından (Efgan), (İran), (Buhara) hanlıkları arasında bir ittihat muahedenamesinin yapılması teklif edilmiştir. Fakat merhumun bu teklifi bir netice vermemiş isede o zamanki Çarlık Rusya'sını telâşa düşürmüştür.

4) Jön Türk cemiyeti hafiyesinin hareketi

Bu maddenin Çin gazetesinde aslı ve binaenaleyh muharririnin de bundan haberi yaktur. Tarafı aciziden yazılmıştır ki esbabı mucibesi maddeyi kaydettikten sonra tavzih serlevhasile izah edilecektir. Maddenin tespitine gelelim ki Avrupa ve sair ecnebî hükûmetlerinin islâma ve

bahusus sırf Türk memleketlerine ve ahalisine son asırlardanberi göstermekte oldukları zalimane tasallüt ve tegallüplerinin neticesi olarak İstanbul'da ve sair Türk memleketlerinde büyük ve kuvvetli bir Jön Türk cemiyeti hafiyesi (tekrar izah ederiz ki bu cemiyetin aslı yoktur) isminden dahi anlaşıldığı üzere bu büyük ve kuvvetli cemiyetin bütün azası ve mahalli içtimaları gayet gizlidir (aslı yoktur). Bu cemiyet kanaatkâr Türk ve islâm münevverlerinden kinayedir. Malûm ve resmî olan cemiyetten başkadır ve bu cemiyetten çok kuvvetli ve çok muktedirdir (aslı yoktur). Bütün işlerinde resmî hiç bir hükûmet ile de alâkası yoktur. Kuvvetini ve idaresini azası temin eder (aslı yoktur). Bu hafî cemiyetin yani münevverlerin maksadı ilmî ve siyasîdir. İlmî maksadı bütün muhtelif büyük Türk şubelerini harsçe birleştirmek ve asrın muktaziyatına göre terbiye ve tenvir etmektir. Siyasî maksadı Türk memleket ve milletlerini tedricî bir surette ihtilâllerle değil ilmî bir suretle ecnebî boyunduruğundan kurtarmak, siyasî ve iktısadî hür yaşatmak ve hayatın faaliyet ve mücadelesine sevketmektir. Hiç bir hükûmet ile alâkası olmıyan ve kuvvetini azasından yani kanaattan ve ilimden alan böyle bir cemiyetin yani münevverlerin maksatlarında ergeç muvaffak olacağında şüphe yoktur. İşte bu cemiyet harbi umumî bidayetinde Efgan hükûmetini

umumî harbe iştirak için davet etmiştir ki (Ubeydullah efendinin harbi umumî esnasında Efganistan'da bulunmasından kinayedir...)

Cemiyetin bu davetine yani Ubeydullah efendinin bu davetine Efgan hükûmeti icabet etmemiş ise de mesele İngiltere hükûmetini çok telâşa düşürmüştür.

Tavzihi elzem bir nokta

Bu dördüncü maddenin Çin gazetesinde aslı olmadığı ve binaenaleyh muharririnin haberi yoktur. Zamanın nezaketine mebni Çin gazetesine ve muharririne atfen fakir tarafından yazılmıştır. Sebebi ise Balkan muharebesinde Avrupa'lıların Balkan hükûmetlerini Türk hükûmeti aleyhine ayaklandırması (Trakya, Edirne'nin bazı levahikile Girit ve Adalar)ı o hükûmetlere zaptettirmekle beraber müteakiben zuhur eden harbi umumîde (İngiltere'nin İstanbul ve levahıkını bizzat işgali), (İzmir ve levahikını Yunan'lılara), (Antalya ve levahikını İtalyan'lara) işgal ettirmesinden duyduğum millî teessürümün sevkile zamanın nezaketine mebni Çin muharririne atfen bu dördüncü madde münevverler fikrinden kinaye olarak tarafı aciziden ibda edilmiş ve yazılmıştır. Balkan harbi vu harbi umumî esnasında Sebilürreşat ve Hayat mecmualarında yazdıklarım

makalelerimde gösterdiğim teessürler bu sözlerimin şahitleridir. Nasılki risalemizin esasını teşkil eden bu makalenin 7 inci maddesinde görüleceği üzere inkilâp Rusya'sının harbi umumîde çarlığın sükutu üzerine vasatî Asya'nın istiklâlleri hukukunun tanılması, Trabzon ve havalisinden ve Kars'tan çekilmesi Türkiye inkilâbı mukaddesine yardım etmesi muavenet ve muhadenet ellerini uzatmsaı ve bu husustaki muahedenameyi imza etmesi tarafı kemteriden alkışlanmıştır.

Binaenaleyh ilmen ve içtimaan böyle bir fikir taşımaktan ve bu fikrin de ihtilâl ve buna teşvik suretinde dahi olmadığından kimsenin mes'ul olamıyacağı şüphesizdir. Hakikat bu merkezde olduğu halde bu makalenin heyeti umumiyesinden hâlâ isimlerini söylemekten içtinap etmekte olduğum dahilî ve haricî mürtecilerin şerrinden ve iftiralarından kendimi muhafaza etmek mümkün olamamıştır ki iftiraları ve bühtanları hâlâ devam etmektedir. Fakat evvelâ Allh saniyen büyük münci ve mürşidimiz Gazi Hazretleri ki büyük deha ve nüfuza malik oldukları muhakkatır, bu hassai mübeccelelerile ve Cenabı Hakkın inayetile nasılki Türk vatanını ve milletini haricî ve dahilî düşmanlardan tahlis ve fikre gelmez mes'ut inkilâplara mazhar buyurmuştur, bunun gibi bu fakir ve halis millet hadimi ve senaverlerini dahi o mürtecilerin

şerlerinden, hiyanet ve iftiralarından tahlis buyuracaklarından şüphe yoktur. İnsallah şahsan bu necatı görmekle dahi karinülayn velkalp olurum.

5) *"Hind„ İstiklâl hareketi*

İngiltere'nin işgal ve idareşinden kurtulmak için Hint'lilerde istiklâl hareketi vardır. 19 uncu asrın nısfı sanisindenberi Hint'liler Hin'din dahil ve haricinde faal bir surette bu husus için çalışmaktadır.

1917 de fakir İstokholm'de bu istiklâl hareketi âzalarından bazı kimseleri görmüştüm. Fakir verdiği konferansta onlar fakirden İstokholm ve binaenaleyh bütün Avrupa matbuatınca malûm bulunan sair arkadaşlardan daha ziyade bir surette konferans vermişlerdi. Hint'lilr istiklâllerinin mücadelesinde, Hindu'lerle müşterektir. Hint ve Hindu'lerin Avrupa'nın muhtelif memleketerinde istiklâlleri için çalışan müteaddit siyasî cemiyetleri vardır. Yakın bir atide Hindistan'ın İngiltere'nin işgalinden kurtulacağına şüphe yoktur.

6) *"Mısır„ lıların istiklâl hareketi*

İngiltere'nin işgal ve tahakkümünden kurtulmak için Mısır'lılarda faal bir hareket vardır.

Mısır'lıların bu hareketinde kıptîler de müşterektir. Ve hareketin muvaffakiyetle neticelenmesi için Mısır'lılar dahil ve hariçte siyasî hareketler ile çalışmaktadırlar. Mısır'lıların bu husustaki hareketleri az çok muvaffakiyete iktiran etmiş ise de tamam olmuş değildir. Yakın bir günde Mısır'lılar da arzulerine ve iştiklâllerine tamamen nail olacakları şüpheden aridir.

7) *Rus inkilâbı ve Turan Türk'lerinin istiklâlleri*

(Bu madde ile beraber aşağıda gelecek olan 8 ve 9 uncu maddeler zamanın nezaketine mebnî Çin muharrine atfen fakirin kendi fikri birlikte inzımam etmiş ve ilâvelerle yazılmıştır.)

1917 senesi bidayetlerinde Rus çarlık idaresi sükut etmiştir. Rus sovyet inkilâbı teessüs etmiş Rus idaresinde bulunan bütün Türk memleketlerinin istiklâllerini kabul ve tasdiki üzerine Kafkasya'da Azarbaycan, Dağistan, Acaristan, Turan'da yani vasatî Asya'da Türkmenistan, Buhara, Hıyve, Türkistan, Kazağıstan, Kırğızistan, şimalde Kazan, Başkurt, Kırım cümhuriyetleri inkilâp Rusya'sı tarafından tesis ve tasdik edilmiştir ki içtimaiyat tarihi hal ve istikbalince büyük bir hadisedir. Diğer taraftan asırlardanberi birbirinin tarihî düşmanı olduğu bütün âlemce malûm bulunan çarizim Rusya'sile Türk

düşmanlığını inkilâp Rusya'sı izale etmiş ve inkilâp Türk cümhuriyetine dostluk elini uzatmış ve neticede bu iki inkilâp hükûmetleri arasında her türlü muhadenet ve muavenet esasına müstenit bir ittifak muahadesi Muskova'da imza edilmiştir ki bu hadise dahi asrıhazır tarihince ikinci bir büyük hadisedir. Bu iki büyük hadise bütün dünyanın siyaset ve tarih âlimlerinin nazarı dikkat ve hayretlerini kamaştırmıştır. Çünki tarih bir tekerrürden ibarettir. Mazide Uğuz, Cengiz, Timur devletlerinin cihanın mukadderatı üzerinde oynadığı roller tarihçe malûmdur. İşte yeniden vücut bulan ve yeniden teessüs eden Rus şûraları ittihadı zümresinden olan Kafkas merkezî ve şimalî Asya Türk cümhuriyetleri ve hükûmetleri asırlardanberi ecnebilerin harekâtı tecavüzkâranesinden ve memleketlerinin istilâsından tasallût ve tegallüplerinden büyük dersler almışlardır. Bu hükûmetlerin asırlardan aldığı bu büyük derslerden görmüş oldukları terbiyenin icabatı tabiiye ve muktezayatı mübremesinden olarak Amerika şeklinde Türkiye cümhuriyeti Rusya ve Çin ve Avrupa ve bütün insaniyet suretinde bir cemahiri müttehide tesis edecekleri uzak değildir. Bunun ismi Turan ve bütün insaniyet hükûmatı müttehidesi olacağı tabiîdir. Böyle bir müttehit Türk ve insaniyet cümhuriyetlerile istiklâl harekâtında olduklarını biraz yukarıda tespit ettiğimiz

büyük islâm kitlelerinin inkilâp Rusya'sı ile Çin ve hattâ Avrupa ve bütün insaniyet ile asrın mukteziyatına göre teşriki mesai edecekleri şüphesizdir. Çünki büyük mürşit ve müncimiz Gazi Mustafa Kemal Hazretlerinin gösterdikleri yol bu yoldur. O zaman cihan siyasetinde büyük tebeddüller ve inkilâplar vukua gelecek, Türk'ler, islâmlar inkilâp Rusya'sı ve Çin ve Avrupa ve bütün insaniyet için hakikî ikbal ve saadet kapıları açılacaktır. Demek oluyor ki hakikî bir Asya ve Avrupa ve bütün insaniyet federasyonu yani ittihadı vücude gelecektir. Bu ittihadın vücut bulmasına mürteci hiç bir kuvvet mani ve hail olamıyacaktir. Ve bu ittihat ve netayici bir emri vaki olacaktır. Çünki bugün şarkta bu itiihat cereyanını terbiye ve tenmiye edacek ve semere verdirecek yeni bir güneş doğmuş ve bu büyük ilmî ve felsefî ve hakikî medenî ittihat hususunda rehberlik edecek yeni bir mürşit ve münci zuhur etmiştir.

8) Şarkın yeni güneşi ve yeni rehber ve müncisi

Şarkın ve bütün insaniyetin bu yeni güneş ve yeni rehber ve müncisi Gazi Mustafa kemal hazretleridir: Bu hazreti anlamak için şarkı karip vak'asını bilmek lâzımdır ki o da şudur:

9) Şarkı karip vak'ası

" Muharrir bu fasılda 1914 te başlayan umumî harpten millî hükûmet ve cümhuriyetimizin teşekkülüne kadar olan safahatı, ve müteakip fasılda da ihraz edilen zaferleri, ittihaz edilen inkılâp tedbirlerini vuzuh ile tadat ettikten sonra diyor ki bu suretle 1924 senesi Türk'ler için ve dolayisile islâm ve inkilâp Rusya'sı, Çin, Japon ve Avrupa ve bütün insaniyet için yukarıdanberi gördüğümüz harikavî zaferler ve mucizevî inkılâplar ile haricî ve dahilî felâketlerden ve zincirlerden kurtuluş ayı ve senesi ve feyizli ve şaşaalı yeni bir saadet ve itilâ devrinin mebdei olmuştur. Bu kurtuluş, saadet ve itilâ devri mebdeini takip edecek günlerin, ayların, senelerin ve asırların mebdeinden daha harikalı daha mucizeli muvaffakiyetlerin daha şaşaalı birliklerin, saadetlerin, feyizlerin validi olacağına fusulün ilki olan ilk bahar faslına tesadüf etmesi bir beraati istihlâldir. Türkiye'yi şarkı karip vak'ası mütarekesindenberi böyle zaferden zafere sevk, haricî ve dahilî felâketlerden ve zincirlerden tahlis, hayat ve istiklâlini temin eden daha feyizli ve daha şaşaalı ve daha saadetli yeni devre mazhar eden Gazi Mustafa Kemaldir. İşte bunun için Gazi Mustafa Kemal hazretleri şarkın yeni güneşi ve yeni

rehberidir. Evet bir daha kısa ve açık bir surette tekrar ederim ki Gazi Mustafa Kemal hazretleri şarkın yeni güneşi ve cihan tarihini ikiye bölmüş ve eski karnları kapatarak dördüncü bir karn açmıştır.

Hazret açtığı bu karn içinde yakın bir atide cihan siyasetinde yakından takip ve tespit ettiğimiz harekâtı icazkâranesi gibi ansızın atacağı bir zar ile Asya ve Avrupa'yı yeni Türkiye ile birleştirerek hakikî ve insanî ve ilmî bir vahdet vücude getirecek ve her nevi saadetlerin zirvesine is'at edecektir. Bu muvaffakıyet Hazretin zatında mütecellidir. Muntazır olalım, görürüz. Şimdi biz burada böyle bir Hazretin önünde kemali tazim ile eğilerek sözümüze nihayet veriyoruz. „

Lâhika

Risalemizin esasını teşkil ve Çin muharririnin makalesini tevsian tashihan yazdığım makaleye yukarıda gördüğümüz gibi nihayet verilmiş ise de gerek makale ve risalenin mevzularını tasdik eden Avrupa ricali siyasiyesinin ahiren Vakıt, Milliyet, Haber gazetelerinde tercümelerini gördüğümüz makalelerinin bazı parçalarını aşağıdaki muhtasar suret üzere nakillerini münasip gördüm. Milliyet gazetesinin 2412

numaralı nüshasının baş makalesinde şu serlevha ile diyor ki: " Türk milleti her tarafta lâyık olduğu yüksek mevkii alıyor. Amerika'lılar: "Mustafa Kemal dünyada yaşıyan devlet adamlarının en büyüğüdür, diyorlar.» Vakit gazetesinin (5315) numaralı nüshasının birinci ve dokuzuncu sahifelerinde Gazimiz ve memleketimiz hakkında Amerika sefirinin mühim bir konferansı serlevhası altında diyor ki: "Amerika büyük elçisi Şarles-Şeril cenapları New York ticaret odası ile Yalo Darülfünununda ve Roçester, Providans, Boston ve Filâdelfiya şehirlerinde seksen bir Amerika gazetesinin sahibi olan North Ameriken Niyo Pepu Alyanda Türki'ye hakkında konferanslar vermişti. Bu konferansların hülâsasını okuyucularımıza veriyoruz :

Jeneral Şarles Niçik Şeril Amerika'nın Arjantin sefiri iken Amerika ve Arjantin arasında ticareti tasfiyeye muvaffak olmuştu. Jeneral şimdi Türkiye ile olan ticareti de tasnif etmek emelini beslediğini söyledikten sonra gerek asker, gerek hükûmet recülü sıfatile Mustafa Kemal Hazretlerine karşı hatsiz hayretlerini anlatmış ve Gazinin teşebbüs ve gayretile Türkiye'nin parçalanmaktan kurtarıldığını ve idare dehasının Türkiye'yi yeni baştan ismile modern şekline soktuğunu Gazi Hazretlerinin Mussolininin yapmağa mecbur olduğu ıslâhatı yapmış ve Vaşington'un Amerika millî payıtahtı olan Filâ-

delfiyadan kaldırdığı gibi payıtahtı İstanbul'dan kaldırarak daha emin Ankara'ya götürmüş olduğunu söylemiştir. Ve bunu müteakip büyük müncimiz hakkında uzun uzadıya tavsifatta bulunmuştur..

Haber gazetesinin (171) numaralı nüshasının dördüncü sahifesinde bir İngiliz muharriri ne diyor?

Şarkın asırlardanberi yetiştirmediği büyük adam serlevhasile koyu muhafazakârlar ne derlerse desinler bütün müslümanlar Gazi (Mustafa Kemal) ile iftihar ediyor ve onu örnek tanıyorlar dedikten sonra Gazimiz ve idareleri hakkında büyük tavsifatta bulunuyor.

İngiliz muharriri Gazi Hazretlerini tavsifattan sonra islâm âleminin intibah ve teyakkuzuna sözlerini naklederek bu intibah ve teyakkuzunun garbi tehdit ettiğini evvelâ yanlış olarak mülâhaza ve muhakeme ediyor. Saniyen zaten aslı olmıyan bu muhakeme ve mülâhazasının yanlış olduğunu makalesinin nihayetinde «bu intibah ve teyakkuzun hedefi nedir, suretindeki kendi sualine kendisi şu cevabı veriyor ki bundan maksat Avrupa ile hukukta müsavi olmaktır» diyor ki hakikat bundan ibarettir. Çünki büyük münci ve rehberimiz ve muhterem Reisi Cumhurumuz Hazretlerini örnek ittihaz eden âlemi islâm ve Türk'lerin intibah ve teyakkuzları Çin muharriri makalesinin mukaddemesinde Çin

muharririnin bu yoldaki fikrini izah unvanile verdiğimiz beyanatımızda dediğimiz gibi islâm âlemi ve Türk'lerin ecnebî memleketlerinde aslan ve kat'an gözleri yoktur. Maksatları İngiliz muharririnin tashihan dediği gibi hukukan musavat ve bu suretle Avrupa ve bütün insaniyetle teşriki mesaiden ibarettir. Bu iştirâki mesai Türk ve islâm, Avrupa hülâsa bütün insaniyet ittihadı demektir ki meslek ve mezhep farkı olmaksızın umum asrı kadim ve asrı hazır mütefekkirlerinin takip ve terviç ettikleri bir fikri âlîdir. Asrı hazırın bu baptaki fikir ve neşriyatı ve aktetmekte oldukları kongreleri ile malûmdur. Asrı kadimde bu hususu takip eden mütefekkirlerden meşhur "Sadi,, nin şu sözleri şahittir:

Beni adem azayi yekdigerent
Ki der aferiniş ziyek cevherent
Çü uzvi bedret averet ruzgâr
Diğer uzvühara nemanet karar

Hülâsatan manası şudur: İnsan oğulları asıl cins ve mezhep farkı olmıyarak biribirinin uzuvları hükmündedir. Bir uzva bir hastalık gelirse başka uzuvları rahat edemediği gibi insan oğlu dahi böyledir, diyor ki bunun da bütün insanların bilâ fark ve mezhep maarifte terakkileri, ile hayatta ittihat ve iştirakı mesailerile husul bulacağında şüphe yoktur.

İşte âlî olan bu ittihat ve iştiraki mesai şimdiki gibi atide dahi rehber olacak yukarıda dediğimiz gibi şimdiden bu vahdetin temelini atan büyük münci ve mürşidimiz Gazi Mustafa Kemal Hazretleridir. Bu hazretin önünde yukarıda kemali tazimat ile eğildiğimiz gibi Çin muharriri makalesini tevsian ve burada söylemekte mazur bulnnduğum bazı sebeblere mebni beni tashihan ve selâhiyettar Avrupa ve Amerika siyasî ve ilmî ricalinden iktibasen vücude getirdiğimiz bu ıisaleciğimize yine bu Hazretin önünde bizzat ve terdifen hey'eti celilei vekileleri ve hususa İsmet Paşa Hz. nin önlerinde kemali tazimat ve tebcilât ile eğilerek burada nihayet veriyoruz.

Nakil ve Muharriri
Kolcalı ABDÜLÂZİZ
